

Statistikdokumentation for Domme 2023

1 Indledning

Formålet med statistikken er at belyse udviklingen og antallet af strafferetlige afgørelser, i forbindelse med overtrædelse af straffeloven, færdselsloven og øvrige særlove. Statistikken kan føres helt tilbage til 1832, men er i sin nuværende form sammenlignelig fra 1980 og frem.

2 Indhold

Statistikken er en årlig opgørelse af antal domme for overtrædelse af straffeloven, færdselsloven og øvrige særlove samt straffelængden af frihedsstraffe. Afgørelserne omfatter frihedsstraffe, bøder, tiltaleundladelse og -frafald og frifindelser. Statistikken opdeles efter overtrædelsens art, afgørelsestype, køn, alder samt geografisk efter kommuner og regioner.

2.1 Indholdsbeskrivelse

Statistikken om domme er en del af kriminalstatistikken. Den samlede kriminalstatistik omfatter opgørelser over kriminelle forhold fra anmeldelse og offer til dom samt evt. anholdelse og fængsling.

Statistikken er en personorienteret sagsstatistik, der belyser antallet af strafferetligt afgjorte overtrædelser af straffeloven, færdselsloven og øvrige særlove. Afgørelserne omfatter frihedsstraffe, bøder, tiltaleundladelse og -frafald og frifindelser. Overordnet skelnes der mellem fældende domme (personen er fundet skyldig) og ikke-fældende domme (personen er ikke fundet skyldig).

Statistikken omfatter dog ikke alle bødef afgørelser, idet bøder under 2.500,- kr. for færdselslovsovertrædelser og bøder under 1.000 kr. for hovedparten af øvrige særlovsovertrædelser, ikke registreres i Rigspolitiets centrale kriminalregister, der er datakilde til statistikken.

Dommen angår hovedforholdet, idet flere forskellige forhold kan afgøres samtidig, hvor politiet udvælger et af forholdene (oftest det alvorligste) som hovedforholdet i et sagskompleks.

Generelt er statistikken opgjort efter hovedforholdets gerningsart etc., og kun i særlige tabeller opgøres samtlige forhold (dvs. alle forhold i sagskomplekset) efter deres gerningsart. De fleste domme omfatter dog kun et forhold (en solosag).

Samme gerningsperson (lovovertræder) kan have én eller flere domme i løbet af samme tællingsår.

I den offentliggjorte statistik fordeles domme på lovovertrædelsens art, dommens art og for frihedsstraffe varigheden af straffen, samt den dømtes køn, alder og bopælskommune.

2.2 Grupperinger og klassifikationer

Kommuner og regioner, samt gruppering af dommens art og af politiets gerningskoder. I gerningskoderne sondres der mellem straffelov, færdselslov og særlove.

Straffeloven er underopdelt i seksualforbrydelser, voldsforbrydelser, ejendomsforbrydelser og andre straffelovsforbrydelser. Særlovene er for de vigtigste anført som enkeltlove, mens resten er samlet under 'Særlovgivning i øvrigt'.

Straffelovens bestemmelser vedr. seksualforbrydelser gennemgik væsentlige ændringer med virkning fra 1. juli 2013. Ændringerne betød bl.a., at der nu er flere kategorier af seksualforbrydelser end tidligere, der henføres under bestemmelserne om voldtægt (§216). Se mere herom:

[Voldtægtsforbrydelser - Domme](#) og [Voldtægtsforbrydelser - Biforhold](#)

Fra d. 1. januar 2021 trådte det nye samtykkebegreb vedr. voldtægt i kraft. I den forbindelse har politiet oprettet nye gerningskoder, som delvis erstatter en række gerningskoder, som Danmarks Statistisk definerer som voldtægt og gerningskoder, som Danmarks Statistik ikke tidligere har defineret som voldtægt jf. ovenstående beskrivelse. Udviklingen i antallet af domme for voldtægter skal tages i betragtning af den nye registreringspraksis. Se også notatet [Udvikling i gerningskoder](#)

Fra d. 14. december 2021 blev stalking vedtaget som en selvstændig paragraf. Stalking indgår under kategorien 'Psykisk vold mv.'

2.3 Sektordækning

Ikke relevant for denne statistik.

2.4 Begreber og definitioner

Afgørelsestype: Arten af den dom, der er truffet. Det kan være en ubetinget eller betinget frihedsstraf, en bøde, tiltalefrafald eller - undladelse, påtaleopgivelse, foranstaltningsdomme, frifindelse mv. Overordnet skelnes der mellem fældende og ikke-fældende afgørelsestyper. Frifindelse og påtaleopgivelse er ikke-fældende afgørelsestyper, mens alle øvrige afgørelsestyper er fældende.

Gerningskode: Gerningskode beskriver den type af lovovertrædelse, som dommen vedrører. Gerningskoden er overordnet inddelt i straffelovsovertrædelser, færdselslovsovertrædelser og særlovsovertrædelser. Straffelovsovertrædelserne er grupperet i seksualforbrydelser, voldsforbrydelser, ejendomsforbrydelser og andre straffelovsforbrydelser. Særlovene er for de vigtigste anført som enkeltlove, mens resten er samlet under 'Særlovgivning i øvrigt'. Den anvendte gruppering af gerningskoder kan ses her: [Overtrædelsestyper i kriminalstatistikken](#).

2.5 Enheder

Enheden i statistikken om domme er strafferetlige afgørelser vedrørende overtrædelse af straffeloven, færdselsloven og særlovene. En afgørelse kan være truffet af anklagemyndigheden, domstolene og af politidirektørerne. Afgørelsen kan bestå i anklagemyndighedens beslutning om at opgive at rejse tiltale, bestemte former for tiltalefrafald, udstedelse af bøder og advarsler.

Ved afgørelser truffet i retten kan der være tale om idømmelse af frihedsstraf, bøder og advarsler, samt tiltalefrafald med vilkår og frifindelser.

2.6 Population

Populationen, som statistikken dækker, udgøres af domme, der er truffet i et kalenderår og er registreret i Rigspolitiets centrale kriminalregister inden det tidspunkt, hvor udtrækket foretages til Danmarks Statistik.

2.7 Geografisk dækning

Danmark (ekskl. Færøerne og Grønland)

2.8 Tidsperiode

Statistikken dækker perioden 1980 og frem

2.9 Basisperiode

Ikke relevant for denne statistik.

2.10 Måleenhed

Antal domme. Gennemsnitlig strafflængde måles i antal måneder.

2.11 Referencetid

01-01-2023 - 31-12-2023

2.12 Hyppighed

Årlig

2.13 Indsamlingshjemmel og EU regulering

Lov om Danmarks Statistik §6.

Der findes ingen EU-regulering for statistikken om domme.

2.14 Indberetningsbyrde

Statistikken er registerbaseret. Der er derfor ingen direkte indberetningsbyrde. Data indsamles af Rigspolitiet.

2.15 Øvrige oplysninger

Domme har en [Emneside](#)

3 Statistisk behandling

Kilden til statistikken er Rigspolitiets centrale kriminalregister. Data modtages årligt via system-til-system indberetning.

De modtagne data gennemløber en sandsynlighedskontrol i form af en sammenligning med data fra året før, centrale variable fejlsøges for valide værdier og domme, der ikke er relevante, fraselekteres. På basis af de indberettede oplysninger beregnes længden af de ubetingede og betingede frihedsstraffe.

3.1 Kilder

Siden 1979 har kilden været Rigspolitiets centrale kriminalregister.

3.2 Indsamlingshyppighed

Årligt

3.3 Indsamlingsmetode

System-til-system indberetning.

3.4 Datavalidering

De modtagne data gennemløber en sandsynlighedskontrol i form af en sammenligning med data fra året før. Eventuelle store udsving i fordelingen af centrale variable søges forklaret, evt. ved kontakt til Rigspolitiet, det centrale kriminalregister eller andre relevante institutioner.

3.5 Databehandling

Centrale variable fejlsøges for valide værdier. Ikke relevante domme fraselekteres, fx domme med ikke relevante gerningskoder eller domme, der er afgjort ved retter i Grønland eller på Færøerne. Politiets indberettede gerningskode og afgørelsestypekode konverteres til DST-koder, der er hierarkisk opbyggede.

På basis af de indberettede oplysninger beregnes længden af de ubetingede og betingede frihedsstraffe. Ved delvist betingede domme opdeles strafflængden i en ubetinget og en betinget del.

3.6 Korrektion

Der laves ikke korrektioner af data udover hvad der allerede er beskrevet under Datavalidering og Databehandling.

4 Relevans

Statistikken bliver anvendt bredt af myndigheder, organisationer, forskere, pressen mv. Tabellerne i Statistikbanken er hyppigt anvendt. Fremsatte synspunkter og ønsker fra centrale brugere tages i betragtning ved udarbejdelse af statistikken.

4.1 Brugerbehov

Brugere er ministerier (primært Justitsministeriet), politikredsene, retterne, kommuner og regioner, organisationer, uddannelsesinstitutioner, forskningsinstitutioner, pressen, private virksomheder (fx. forsikringsselskaber) og privatpersoner.

Anvendelsesområder er offentlig og privat planlægning, uddannelse, forskning og offentlig debat.

4.2 Brugertilfredshed

Statistikken bliver ofte brugt af pressen og tabellerne i Statistikbanken bliver hyppigt anvendt. I forbindelse med udarbejdelse af årspublikationen Kriminalitet afholdes et møde med centrale brugere af statistikken. Fremkomne synspunkter og ønsker inddrages i planlægningen af den publicerede statistik.

4.3 Fuldstændighed af data

Ikke relevant for denne statistik.

5 Præcision og pålidelighed

Pålideligheden af statistikken om domme vurderes som god. Data leveres fra ét administrativt register og Danmarks Statistik modtager ét samlet udtræk om året.

Statistikken omfatter de domme, der er registreret i det Centrale Kriminalregister på det tidspunkt, hvor udtrækket til Danmarks Statistik foretages, ca. 1. februar efter det aktuelle kalenderår. Der vil være et antal domme, der er afsagt i det pågældende år, men endnu ikke registreret på dette tidspunkt. Det betyder, at antallet af domme må antages at være undervurderet.

Statistikken offentliggøres kun som endelige tal.

5.1 Samlet præcision

Pålideligheden for statistikken om domme vurderes som god. Data hidrører fra ét administrativt register og Danmarks Statistik modtager ét samlet registerudtræk med samtlige domme i Danmark.

Statistikken omfatter alle domme, der er registreret i Rigspolitiets Centrale Kriminalregister på det tidspunkt, hvor udtrækket til Danmarks Statistik foretages, ca. 1. februar efter det aktuelle kalenderår. Der vil være et antal domme, der er afsagt i det pågældende kalenderår, men endnu ikke registreret på udtrækstidspunktet. Det betyder, at antallet af domme må antages at være undervurderet. Omfanget heraf kendes ikke præcist, men det vurderes at være begrænset og af samme størrelse fra år til år.

5.2 Stikprøveusikkerhed

Der er ingen stikprøveusikkerhed, da det er en totaltælling.

5.3 Anden usikkerhed

Statistikken omfatter alle domme, der er registreret i Rigspolitiets Centrale Kriminalregister på det tidspunkt, hvor udtrækket til Danmarks Statistik foretages, ca. 1. februar efter det aktuelle kalenderår. Der vil være et antal domme, der er afsagt i det pågældende kalenderår, men endnu ikke registreret på udtrækstidspunktet. Det betyder, at antallet af domme må antages at være undervurderet. Omfanget heraf kendes ikke præcist, men det vurderes at være begrænset og af samme størrelse fra år til år.

Statistikken omfatter ikke alle bødef afgørelser, idet bøder under 2.500 kr. for færdselslovsovertrædelser og bøder under 1.000 kr. for hovedparten af øvrige særlovsovertrædelser, ikke registreres i Rigspolitiets centrale kriminalregister.

Der forekommer hverken objektbortfald eller partielt bortfald

5.4 Kvalitetsstyring

Danmarks Statistik følger anbefalinger vedrørende organisering og styring af kvalitet, der er givet i Adfærdskodeks for europæiske statistikker (Code of Practice, CoP) og den tilhørende implementeringsmodel Quality Assurance Framework (QAF). Læs mere om disse på [Adfærdskodeks for europæiske statistikker](#). Der er etableret en arbejdsgruppe for kvalitet og en central kvalitetssikringsfunktion, der løbende gennemfører tjek af produkter og processer.

5.5 Kvalitetssikring

Danmarks Statistik følger principperne i Adfærdskodeks for europæiske statistikker (Code of Practice, CoP) og bruger den tilhørende implementeringsmodel Quality Assurance Framework (QAF) ved implementeringen af disse principper. Dette indebærer løbende decentrale og centrale tjek af produkter og processer på baggrund af dokumentation, der følger internationale standarder. Den centrale kvalitetssikringsfunktion rapporterer til arbejdsgruppen for Kvalitet. Rapporteringen indeholder blandt andet forslag til forbedringer, som vurderes, beslutes og implementeres.

5.6 Kvalitetsvurdering

Pålideligheden for statistikken om domme vurderes som god. Data hidrører fra ét administrativt register og Danmarks Statistik modtager ét samlet registerudtræk med samtlige domme i Danmark.

Ved vurdering af udviklingen i antallet af domme (typisk bøder) for overtrædelse af færdselsloven og andre særlove som ordensbekendtgørelsen og lov om euforiserende stoffer skal det tages i betragtning, at politiets aktivitet i form af fx hastighedskontroller eller indsatser i nattelivet i sig selv kan påvirke omfanget af domme. En stigning i antallet af domme på disse områder behøver derfor ikke være udtryk for et stigende antal lovovertrædelser, men at en større del af dem konstateres og registreres.

Der er ingen stikprøveusikkerhed, da det er en totaltælling.

Statistikken offentliggøres kun som endelige tal, der ikke senere revideres.

5.7 Revisionspolitik

Danmarks Statistik foretager revisioner i offentliggjorte tal i overensstemmelse med [Danmarks Statistiks revisionspolitik](#). De fælles procedurer og principper i revisionspolitikken er for nogle statistikker suppleret med en specifik revisionspraksis.

5.8 Praksis for revisioner

Der offentliggøres kun endelige tal.

6 Aktualitet og punktlighed

Statistikken offentliggøres ca. 3 måneder efter årets udløb. Punktligheden er særdeles høj, idet forsinkelser i forhold til de planlagte udgivelsestider sker yderst sjældent.

6.1 Udgivelsestid for foreløbige og endelige tal

Kun endelige tal udarbejdes. Statistikken offentliggøres indenfor 4 måneder efter referenceperiodens slutning. Udgivelsestider de seneste 5 år har ligget mellem 2 måneder og 24 dage og 3 måneder og 25 dage.

2023: 3 måneder, 25 dage 2022: 3 måneder, 3 dage 2021: 2 måneder 24 dage 2020: 2 måneder 25 dage 2019: 2 måneder 25 dage

6.2 Publikationspunktlighed

Punktligheden er særdeles høj, idet forsinkelser i forhold til de planlagte udgivelsestider sker yderst sjældent.

7 Sammenlignelighed

Statistikken er siden 1979 udarbejdet på samme datagrundlag og er derfor på det overordnede plan sammenlignelig over tid.

Som følge af lovændringer eller ønsker om belysning af særlige lovovertrædelser sker der løbende ændringer i inddelingen af lovovertrædelserne.

7.1 International sammenlignelighed

EUROSTAT og FN indsamler årligt data fra medlemslandene om domme for udvalgte lovovertrædelser og offentliggør statistik baseret herpå. Der skal dog udvises forsigtighed ved sammenligning af de absolutte tal, da der kan være store forskelle i medlemslandenes definitioner af forskellige typer lovovertrædelser.

7.2 Sammenlignelighed over tid

Statistikken er siden 1979 udarbejdet på samme datagrundlag og er derfor på det overordnede plan sammenlignelig over tid.

Af væsentlig større ændringer kan nævnes:

I 1986 opdeles Blufærdighedskrænkelser i en række mere specificerede typer af blufærdighedskrænkelser.

I 1989 blev der foretaget ændringer af straffelovens §§ 244-246 vedr. voldsforbrydelser. Ændringerne medførte bl.a. at fx værtshusslagsmål og husspektakler blev strafbart efter straffeloven. Tidligere var der i disse situationer tale om brud på politivedtægten. Lovændringen medførte derfor et statistikbrud, som det dog er vanskeligt at vurdere omfanget af.

Overtrædelse af lov om registrering af køretøjer samt overtrædelse af registreringsbekendtgørelsen henføres fra og med 2012 under skatte- og afgiftslovene mod tidligere under færdselsloven.

§ 265 i Straffeloven om tilhold afløses i 2012 af ny lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning.

I 2013 blev straffelovens afsnit om sædelighedsforbrydelser ændret. Det betød ændringer i statistikens gruppering af denne type lovovertrædelser. Med lovændringen skete der også en ændring af hvilke kategorier af seksualforbrydelser, der henføres under bestemmelserne om voldtægt (§ 216). Se mere herom: [Voldtægtsforbrydelser - Domme](#) og [Voldtægtsforbrydelser - Biforhold](#)

Fra d. 1. januar 2021 trådte det nye samtykkebegreb vedr. voldtægt i kraft. I den forbindelse har politiet oprettet nye gerningskoder, som delvis erstatter en række gerningskoder, som Danmarks Statistik definerer som voldtægt og gerningskoder, som Danmarks Statistik ikke tidligere har defineret som voldtægt jf. ovenstående beskrivelse. Udviklingen i antallet af domme for voldtægter skal tages i betragtning af den nye registreringspraksis.

Fra 1. juli 2001 ophørte brugen af hæftestraf, hvorefter der ikke længere sondres mellem hæftestraf og fængselsstraf. Opgørelsen af frihedsstraf kan derfor fra og med 2001 ikke sammenlignes direkte med årene før, hverken med hensyn til antal eller varighed, idet varigheden for både korte og lange frihedsstraffe nu opgøres under et.

Bøder under 2.500 kr. for overtrædelse af færdselsloven er ikke med i registret fra og med 2012. I perioden 2001-2011 var denne grænse på 1.500 og før 2001 på 1.000 kr. Disse ændringer sammen med ændringer (stigninger) i bødestørrelser for færdselslovsovertrædelser har betydning for hvor mange bødedomme, der indgår i statistikken.

Der var et fald i antallet af domme fra 2006 til 2007, hvilket formentlig skal ses i sammenhæng med gennemførelsen af domstols- og politireformen i 2007, der kan have medført forsinkelser i domstolens og politiets behandling af sigtelser og domme.

Pr. 1. januar 2018 indførtes den særlig indbrudsparagraf 276a i Straffeloven. Den nye paragraf indebar, at fjernelse af ting fra et fremmed hus nu også blev betegnet som indbrud, blot tilstedeværelsen i huset havde været uberettiget. Det var således ikke længere en forudsætning, at tilstedeværelsen var tiltvunget, fx i form af opbrud af vinduer eller døre. Det betød i praksis, at en lang række anmeldelser, der tidligere var tyveri, nu blev kategoriseret som indbrud.

Lovændringer eller ændringer i praksis kan have betydning for udviklingen i antallet af forskellige typer af domme ligesom nye typer af domme kan dukke op. For en beskrivelse heraf henvises til højkvalitetsdokumentationen i TIMES af variablen [AFG_AFGTYP3](#)

7.3 Sammenhæng med anden statistik

Rigspolitiet offentliggør en statistik over antallet af anmeldelser med fældende afgørelse for overtrædelse af straffeloven baseret på udtræk fra politiets sagsstyringssystem.

Rigspolitiets statistik omfatter, ligesom Danmarks Statistiks opgørelser, strafferetlige afgørelser truffet i den pågældende periode. Men Rigspolitiets statistik adskiller sig ved at opgøre alle forhold, hvori der er truffet en fældende afgørelse, mens Danmarks Statistiks opgørelser baserer sig på hovedforholdet i et sagskompleks. Desuden er Rigspolitiets inddeling i type af lovovertrædelse anderledes end Danmarks Statistiks inddeling og i Rigspolitiets opgørelser er der ingen fordeling på afgørelsestype eller på køn og alder for de dømte personer. I Rigspolitiets statistik er det derimod muligt at fordele på politikreds og på kvartal, halvår og helår.

7.4 Intern konsistens

Data er internt konsistente.

8 Tilgængelighed

Statistikken udgives i [Nyt fra Danmarks Statistik](#). I Statistikbanken offentliggøres tallene under emnet [Domme](#). Derudover indgår statistikken i Statistisk Tiårsoversigt samt i publikationen [Kriminalitet](#). Se mere på statistikens [emneside](#).

8.1 Udgivelseskalender

Udgivelsestidspunktet fremgår af udgivelseskalenderen. Datoen bekræftes i ugerne forinden.

8.3 Udgivelsespolitik - brugeroplysning

Statistikker offentliggøres altid kl. 08:00 på dagen, der er annonceret i udgivelseskalender. Ingen uden for Danmarks Statistik ser statistikken før offentliggørelsestidspunktet.

8.2 Udgivelseskalender - adgang

Udgivelseskalenderen kan findes på følgende link: [Udgivelseskalender](#).

8.4 NYT/Pressemeddelelse

Statistikken offentliggøres årligt i [Nyt fra Danmarks Statistik](#) om *Domme for kriminalitet*.

8.5 Publikationer

Statistikken publiceres årligt i [Statistisk Tiårsoversigt](#) og i publikationen [Kriminalitet](#).

8.6 Statistikbanken

Statistikken offentliggøres i Statistikbanken under emnet [Domme](#) i følgende tabeller:

- [STRAF43](#): Strafferetlige afgørelser i alt pr. 100.000 indbyggere efter afgørelsestype, alder og køn
- [STRAF44](#): Strafferetlige afgørelser efter område, overtrædelsens art, afgørelsestype, alder, køn og tid
- [STRAF46](#): Betingede frihedsstraffe efter område, køn, alder, overtrædelsens art, afgørelsestype, strafflængde og tid
- [STRAF47](#): Ubetingede frihedsstraffe efter område, køn, alder, overtrædelsens art, afgørelsestype, strafflængde og tid
- [STRAF40](#): Strafferetlige afgørelser efter overtrædelsens art, afgørelsestype, alder, køn og tid
- [STRAF48](#): Gennemsnitlig strafflængde(mdr.) for betingede frihedsstraffe efter køn, alder, overtrædelsens art, afgørelsestype og tid
- [STRAF49](#): Gennemsnitlig strafflængde (mdr.) for ubetingede frihedsstraffe efter køn, alder, overtrædelsens art, afgørelsestype og tid
- [STRAF61](#): Afgjorte biforhold efter overtrædelsens art, afgørelsestype, alder, køn og tid
- [LIGEPB4](#): Domme for personfarlig kriminalitet efter overtrædelsens art, alder, køn og tid
- [LIGEPI4](#): Ligestillingsindikator for domme for personfarlig kriminalitet efter overtrædelsens art, alder, indikator og tid

8.7 Adgang til mikrodata

Data om domme opbevares som færdigbearbejdede datasæt med samtlige grundoplysninger på individniveau. Der er mulighed for at få udført skræddersyede opgaver på de færdige datasæt. Gennem Forskerordningen kan forskere få adgang til afidentificerede mikrodata, dvs. data hvor alle identifikationsoplysninger som personnummer og journalnummer er fjernet.

8.8 Anden tilgængelighed

Der leveres årligt et antal tabeller om domme for udvalgte lovovertrædelser til EUROSTAT.

Data stilles til rådighed for DST Consulting, Forskningsservice og andre brugere i Danmarks Statistik i form af moduldata.

8.9 Diskretioneringspolitik

I udarbejdelsen af Domme følges Danmarks Statistiks [Datafortrolighedspolitik](#) vedr. fortrolighed i personstatistikken.

8.10 Diskretionering og databehandling

I statistikken om Domme fordeles ikke på andre personkarakteristika end kommune, køn og alder. Hermed sikres at domme ikke kan henføres til enkeltpersoner.

8.11 Reference til metodedokumenter

Dokumentation af variablene i statistikken foreligger i TIMES. For udvalgte variable er der udarbejdet høj kvalitetsdokumentation.

Metodebeskrivelser findes i årspublikationen Kriminalitet, afsnit 2: [Statistikens grundbegreber og kilder](#).

8.12 Dokumentation af kvalitetssikring

Resultater fra vurdering af beskrivelse af produkter og udvalgte processer foreligger i detaljeret form for hver statistik samt summarisk i rapporter til arbejdsgruppen for kvalitet.

9 Administrative oplysninger

Administrativt er statistikken placeret i kontoret Befolkning og Uddannelse. Kontaktpersonen for statistikken er Iben Birgitte Pedersen, tlf: 23 60 37 11 og e-mail: IPE@dst.dk.